

مراسم میرنوروزی در کردستان

○ سیروس معروفی

آیین‌های

نوروزی در کردستان علاوه بر شکوه و زیبایی حاوی مضامین سیاسی و اجتماعی نیز می‌باشند. اعتقاد مردم کردستان به مبارزه با ظلم و ستم و طغیان بر علیه ستمگران در بیشتر نمه‌های کردی و حتی در نوازش‌های کلامی مادرانه و لالایی‌های این مردم به وفور دیده می‌شود. این ویژگی در موسیقی سایر نواحی ایران به این حد و شدت وجود ندارد. مردم کرد به سبب علاقه و اعتقادی که به حفظ میراث‌های فرهنگی معنوی نیاکان خود دارند بیش از سایر اقوام ایرانی شکل و محتوای موسیقی قدیم ایران را حفظ کرده‌اند. کردستان بسیار متنوع، گسترده و خود را تا حد زیادی حفظ کرده است.

مراسم نوروز در

باشکوه است و رنگ و بوی سنتی مراسم «میرنوروزی» یا «امیر بهاری»

از جمله آیین‌های نمایشی پس از روز عید نوروز به شمار می‌آید که در گذشته با تشریفات زیادی برپا می‌شد و در حال حاضر در منطقه مه‌آباد هر ساله در نخستین چهارشنبه سال نو برگزار می‌شود و عموم مردم به آن علاقه زیادی دارند. در این روز مردم از میان خود فردی عامی را به امارت و حکومت موقت برمی‌گزینند و به او عنوان میرنوروزی یا امیر بهاری اعطاء می‌کنند. او در این روز به هنگام طلوع آفتاب بر تخت می‌نشیند. سپس مردم «گوپال زیوین» (Gopal-Zevin) در پیشگاه امیر بهاری تعظیم کرده و افراد تشکیلات حکومتی موقت را به شرح زیر معرفی می‌کنند:

- ۱- امیر بهاری یا میرنوروزی
- ۲- کهن وزیر، که از میان میران شوخ و بذله‌گو انتخاب می‌شود و مردم خردمندی است که نقش مشاور و حل‌کننده مشکلات را عهده‌دار است.
- ۳- وزیر دست راست که احکام منطقی صادر می‌کند.
- ۴- وزیر دست چپ که فرمان‌های مسخره و عجیب می‌دهد.
- ۵- میرزا فردی باسواد است و سمت دبیری دارد.
- ۶- فراشان و خدمتگزاران
- ۷- خنجرزنان یا جلادان که لباس سرخ می‌پوشند.

۸- مرد گوپال زیوین مأمور ابلاغ‌های

میرنوروزی.

۹- نوازندگان که معمولاً تعدادشان به ۲۵ نفر

می‌رسد و به صورت افتخاری انجام وظیفه می‌کنند.

۱۰- آوازخوان‌ها و سرودخوان‌ها که گاهی

دسته‌جمعی و گاهی نوبتی و بعضی به صورت مشاعره آوازخوانی می‌کنند.

در کتاب «رساله میرنوروزی در کردستان» نوشته

آقای عبدالله ایوبیان آمده است که برای اجرای باشکوه

این مراسم در گذشته «اعیان و اشراف لباس‌های

عالی و جواهرنشان، تاج و گوهرهای قیمتی،

شاهانه، اسب و چکمه و مهمیز و شمشیر و خنجر

گرانبهای خود را در اختیار میرنوروزی

شهر هر چه اسب و قاطر و زر و زیور و وسایل

برای اجرای مراسم جشن به عنوان امانت

می‌گذاشتند.»

کمر بند و بازوبند

و اسلحه‌های

می‌گذاشتند و اهالی

تزیین و تشریفات داشتند

در اختیار هیأت مدیره امیر بهاری

صدر احکام مضحک و خنده‌آوری که توسط میرنوروزی صادر می‌شود بسیار

جالب و برای مردم دلنشین است. شگفت‌انگیزتر از انتخاب امیر بهاری سقوط وی از دستگاه حکومت موقتی می‌باشد.

مراسم میرنوروزی علاوه بر مناطق کردنشین در برخی از نقاط خراسان از جمله

اسفراین و نواحی کردنشین شمال خراسان نیز همه ساله با شکوه هر چه تمام‌تر

برگزار می‌شود. با توجه به اشعار حافظ درخصوص میرنوروزی و حکومت موقت آن

معلوم می‌شود که این نمایش نوروزی به گذشته‌های دور مربوط می‌شود:

زکوی یار می‌آید نسیم باد نوروزی

از این باد ار مدد خواهی چراغ دل برافروزی

ز جام گل دگر بلبل چنان مست می‌و لعل است

که زد بر چرخ فیروزه صغیر تخت فیروزی

به صحرا رو که از دامن غبار غم بیفشانی

به گلزار آی کز بلبل غزل گفتن بیاموزی

سخن در پرده می‌گویم چو گل از غنچه بیرون آی

که بیش از پنج روزی نیست حکم میرنوروزی